בעזרת השם יתברך

אשי ישראל

השיעור השבועי

מפי פורינו הרה"צ
רבי **יצחק שמואל אהרן לעזער** שליט"א

גליון
תצ"א

פרשת
תולדות
תשפ"ו

השיעור נמסר ביום ד', בשעה 23:30, ניתן להאזין בקו:
בארץ ישראל: 077-2233-223, בארה"ב: 845-510-6314

חסדי השם יתברך, אנחנו אוחזים בפרשת **תולדות**, **ערב ראש־חודש כסליו**, והוא זמן שכבר מתחיל להתנוצץ האור של חנוכה, ובפרט שנמצאים כבר בתוך שלושים יום קודם לחג, וראש־חודש כסליו בעצמו הוא זמן מיוחד.

הנה ב'שבת־חנוכה' שנת תק"ע, אמר רבינו תורה נפלאה מאד, והיא התורה "**כִּי מְרַחֲמָם יְנַהֲגֵם**" - ליקוטי־מוהר"ן, חלק ב', סימן ז'; בתוך התורה הזאת רמוזים המון גילויים נוראים המחיים נשמות ישראל עד היום הזה, ועד ביאת המשיח!

ובתוך התורה הזו רבינו מגלה על חודש כסליו, ש'**כסליו**' ראשי־תיבות (ג, ד): **וַ**יַּ**רְא** יְ"ָי **כִּ**י **סָ**ר **לִ**רְאוֹת; שזה נאמר בעת שראה משה רבינו את מראה הסנה - "**וְהִנֵּה הַסְּנֶה בֹּעֵר בָּאֵשׁ וְהַסְּנֶה אֵינֶנּוּ אֻכָּל**", וכתיב שם: "**וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אָסֻרָה נָּא וְאֶרְאֶה אֶת הַמַּרְאֶה הַגָּדֹל הַזֶּה**", ועל זה אומר רש"י: '**אָסוּרָה מִכָּאן לְהִתְקָרֵב לְשָׁם**'; ואז נגלה אליו הקב"ה, ואמר לו את כל הגילוי הגדול של: "**אָנֹכִי אֱלֹהֵי אָבִיךָ אֱלֹקֵי אַבְרָהָם אֱלֹקֵי יִצְחָק וֵאלֹקֵי יַעֲקֹב**" - הוא גילה לו את הכח של האבות הקדושים.

שזה ענין פרשיות אלו שאנחנו קורין עכשיו, העוסקות בענייני האבות הקדושים, וביותר בפרשת השבוע, שמתחלת: "**וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק**"; וזה כבר הולדת יעקב אבינו, וכלשון רש"י: "**וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת יִצְחָק**" - '**יַעֲקֹב וְעֵשָׂו הָאֲמוּרִים בַּפָּרָשָׁה**'; נמצא שבפרשה זו כבר מתאחדים **כל שלושת האבות הקדושים**, שזה הבניין

של כלל ישראל, כי **'אבות מכלל דאיכא תולדות'** (ב"ק ב.), **ו'אין קוראים אבות אלא לשלושה'** (ברכות טז:); ומכאן כבר יש את האבות של כלל ישראל, שזו המסורה הקדושה של נשמות ישראל העברת מדור לדור, עד לדור הזה, ובכל תפילה אנחנו מזכירים: **"אֱלֹקֵי אַבְרָהָם אֱלֹקֵי יִצְחָק וֵאלֹקֵי יַעֲקֹב"** - מזכירים 'זכות־אבות' כדי ללמוד מכל סיפורי חייהם לימודים־חיים איך להנהיג את הימים והשנים שלנו; כל זה התגלה אז למשה רבינו.

וכאמור, תחילת הגילוי הוא: **וַיֵּרָא יְ"ָ כְּ'י סָ'ר לִ'רְאוֹת**; הקב"ה רואה שמשה רבינו **"סָר לִרְאוֹת"**, אומר רש"י: **'אָסוּרָה מִכָּאן לְהִתְקָרֵב לְשָׁם'**; שזה ענין שאדם מחליט בדעתו: **'אני מוכרח לצאת מהמקום שאני נמצא בו!'...**

יש בני־אדם שהם נמצאים בתוך מקום מסוים, והם חושבים: 'זה המקום שלי, מה אני יכול לעשות?'... **אבל אדם צריך לדעת שכל זמן שהוא כאן בזה העולם, יש לו אפשרות לזוז! אדם צריך להתקדם בחיים!**

כי בן־אדם נקרא **"מְהַלֵּךְ"**, וכמו שהמלאך אמר ליהושע הכהן הגדול בנבואה של זכריה הנביא - שזה קשור לימי חנוכה, כי שם היה מראה המנורה, וכמ"ש שם: "רָאִיתִי וְהִנֵּה מְנוֹרַת זָהָב כֻּלָּהּ וְגֻלָּהּ עַל רֹאשָׁהּ", ובתוך המראה הזה הקב"ה אומר לו: "וְנָתַתִּי לְךָ **מַהְלְכִים** בֵּין **הָעֹמְדִים** הָאֵלֶּה", כלומר: אתה עכשיו רואה גילוי נבואה של **מלאכים**, שהם בבחינת **"עומדים"**, כי מלאך הוא **'עומד'**, הוא מקבל השליחות שלו לעשות ולהוציא מן הכח אל הפועל, וזהו... אבל: "וְנָתַתִּי לְךָ **'מַהְלְכִים'** בֵּין הָעֹמְדִים הָאֵלֶּה" - זה כל יהודי, שיש לו נשמה קדושה שבאה מרום גבהי מרומים, הוא נקרא **"מְהַלֵּךְ"**! הוא הולך!

נשמת בר־ישראל ירדה מן המקום הגבוה, והיה לה דרך ארוכה עד לכאן, ועכשיו היא בדרך חזרה... ובכל יום ובכל עת ובכל שעה האדם צריך להתקדם - אני צריך לזוז! אין דבר כזה "אני תקוע", "מה אני יכול לעשות", "זה המצב וצריכים להשלים עם המציאות"... אין דבר כזה! אדם צריך להחליט בעצמו: **"אָסְרָה נָּא וְאֶרְאֶה" - 'אָסוּרָה מִכָּאן לְהִתְקָרֵב לְשָׁם'**; **"מִכָּאן"** הכוונה **'מאיפה שאתה נמצא'** - כל אחד במקום שהוא! אתה **'מִכָּאן'** - פה אתה נמצא, ועליך לקיים **'אָסוּרָה מִכָּאן'** לפנות למקום חדש - **'לְהִתְקָרֵב לְשָׁם'**, מהו **"לְשָׁם"**? להתקרב להקב"ה! לדעת שהקב"ה נמצא בכל מקום, ויש לך אפשרות להתקדם בחיים, צריך להאמין בזה! **כשם שאדם צריך להאמין בהקב"ה ולהאמין בצדיקים - כן צריך להאמין בעצמו, שיש לו כוחות 'לְהִתְקָרֵב לְשָׁם'!**

אומר רבינו: זה ראשי־תיבות **'כְּסִלֵּיו'**

- **וַ**יֵּרָא יְיָ כִּ**י** סָ**ר** לִ**ר**ְאוֹת; ואת הלימוד הזה עלינו להכניס בעצמו כבר עכשיו, שאנחנו עומדים **בערב־ראש־חודש כסליו**, והיום הזה הוא **"יום־כיפור־קטן"**, ומרחוק מתנוצץ לנו שגם לזה יש קשר חזק לענייננו, כי הנה **'יום־כיפור־קטן'** הוא יום שחוזרים בתשובה [ובו מודים להקב"ה על כל החסדים ורחמים שעשה איתנו **בחודש שעבר**, ומתפללים על **חודש הבא**], ובתורה ז' הנ"ל מגלה רבינו את כל הסוד של חנוכה, ואומר רבינו: **'דַּע, כִּי כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי מַה שֶּׁזּוֹכֶה לִפְעֹל בַּקָּשָׁתוֹ בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, דְּהַיְנוּ בַּקָּשַׁת סְלַח נָא, כֵּן יֵשׁ לוֹ חֲנֻכָּה'**; כלומר: כל אחד ואחד ביקש ביום־כיפורים: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תְּמְחֹל לִי, תְּסְלַח לִי, תְּכַפֵּר לִי, אֲנִי רוֹצֶה לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה!'**, וכפי שאדם פעל את זה - כן יש לו חנוכה.

ועלינו להבין אפוא: מה הכוונה **"כֵּן יֵשׁ לוֹ חֲנֻכָּה"**? הרי לכל אחד **"יש חנוכה"**... גם היהודי הכי פשוט - כשמגיע חנוכה, הוא מדליק נרות חנוכה, ואולי גם אוכל מאכלי חלב, ואומר הלל בחנוכה... וא"כ מה פירוש לשונו המתוקה של רבינו: כפי שאדם פעל בקשת סלח נא ביו"כ **'כֵּן יֵשׁ לוֹ חֲנֻכָּה'**?

העניין בזה, כי **'חנוכה'** הוא מלשון **'חינוך'**, שאדם מתחיל לחנך את עצמו [וכדברי רש"י בפרשת לך־לך על הפסוק "וַיָּרֶק אֶת חֲנִיכָיו", שזה ענין של "חֲנֹךְ לַנַּעַר עַל פִּי דַּרְכּוֹ"; ע"ש], ולזה זוכה אדם **"שפעל סלח נא ביום כיפורים"** - שזכה לשוב בתשובה שלימה, וקיבל באמת מחילה שלימה.

ומגלה רבינו גילוי נורא על הפסוק (במדבר יד, יט): "סְלַח נָא לַעֲוֹן הָעָם הַזֶּה כְּגֹדֶל חַסְדֶּךָ וְכַאֲשֶׁר נָשָׂאתָה לָעָם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד הֵנָּה", אומר רבינו: **הַ'זֶּה כְּ'גֹדֶל חַ'סְדֶּךָ וְ'כַאֲשֶׁר נָ'שָׂאתָה** ראשי־תיבות **'חֲנוּכָּה'**.

והפסוק שם מדבר על משה רבינו שביקש מהקב"ה: **רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם**, **"סְלַח נָא לַעֲוֹן הָעָם הַזֶּה כְּגֹדֶל חַסְדֶּךָ"! רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אַתָּה מָלֵא רַחֲמִים וְאַתָּה רוֹצֶה אֶת הַטּוֹבָה שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל, סְלַח נָא כְּגֹדֶל רַחֲמֶיךָ - כְּגֹדֶל חֲסָדֶיךָ!** שזה בעצם הגילוי של **"רַחֲמִים רַבִּים"**, שאת הגילוי הזה משיגים רק הצדיקים הגדולים!

פעם ישבנו עם מוהרא"ש זי"ע בחג הסוכות בתוך הסוכה, ואז היתה דרכו עפ"י רוב, שהיה מבקש ממישהו שיגיד לפניו איזה פסוק לכבוד אושפיזין היום, ואמר על זה תורה וגילה אז גילויים נפלאים בתוך אותו הפסוק. ואז היה **אושפיזין דיצחק אבינו**, ומישהו אמר למוהרא"ש את הפסוק מפרשת השבוע: **"וַיֵּשֶׁב יִצְחָק בִּגְרָר"**; ואז מוהרא"ש התחיל לגלות גילויים נוראים ונפלאים על הפסוק הזה, והנקודה העיקרית של

התורה הזאת, שמוהרא"ש אמר: **'גֶּרֶר'** ראשי־תיבות **גְּ**'לוּי **רַ**'חֲמִים **רַ**'בִּים שזוכים הצדיקים.

ודבר זה מבואר בדברי רביז"ל (ליקו"מ ח"א סי' ק"ה), אומר רבינו, שיש 'רחמים פשוטים' - שכל אחד זוכה להשיג, כי בוודאי הקב"ה הוא מלא רחמים, אבל לפעמים הרחמים הפשוטים של הקב"ה לא מספיקין בשביל ישועה מסוימת שהאדם צריך; הוא תקוע באיזה ענין, והוא בלחץ וב'מבוי סתום', ואין לו מושג איך יצא מזה, והוא יודע שכפי הרחמים הפשוטים הוא לא כ"כ ראוי לזה, כי כאמור - בוודאי הקב"ה מנהיג תמיד את העולם ברחמים, אבל יש אדם שהוא צריך לקבל 'הלוואה גדולה'...

שזה המשל שרבינו נותן לזה, שאדם זקוק להלוואה גדולה, והעשיר הפשוט לא יעזור לו... הוא צריך להגיע אל העשיר הגדול בשביל כזה סכום. 'אבל איך אני מגיע לעשיר הגדול? הוא אפילו לא יסתכל עלי'... אומר רבינו: יש דרך! שזה ענין של "רחמים רבים", והם הרחמים הגדולים, ושם הוא בחינת - יש רחמים גדולים, ששם **'הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ'** - יש מקום שאין סוף לרחמים האלו! ואכן, אדם פשוט לא משיג אותם, ואף מודה בעצמו: 'אני מכיר את עצמי... למה שיגיעו לי כאלה רחמים?'... אבל יש ענין של להשיג את ה'רחמים רבים' ע"י הרחמים הפשוטים, ובשביל זה צריכים צדיק, וכמו שאומר רבינו בתורה ז' - **"כִּי מְרַחֲמָם יְנַהֲגֵם"**, שצריכים למצוא כזה מנהיג שהוא רחמן אמיתי, והוא יכול לעורר את הרחמים הגדולים האלו, דהיינו שהוא מכיר שהרחמים של הקב"ה הם בלי סוף, והוא "העשיר הגדול" שיודע איך להגיע אליהם ולהמשיך על נשמות ישראל את הרחמים הגדולים האלו...

ואז מוהרא"ש הלביש את זה בתוך הפסוק של פרשת השבוע: **"וַיֵּשֶׁב יִצְחָק בִּגְרָר"** - **'וַיֵּשֶׁב'** לשון **'תשובה'**, שאדם זוכה לתשובה, וכן **'וַיֵּשֶׁב'** אותיות **'שִׁבְיוֹ'**, בחינת (דברים כא, י) "וְשָׁבְיתָ שִׁבְיוֹ", שזה ענין שאדם זוכה להגיע לתשובה שלימה, ואיפה? **"בִּגְרָר"** - **בג**'ילוי **ר**'חמים **ר**'בים; כשמתגלה רחמים רבים, רחמים עצומים של הקב"ה!

וזה אחד מהסודות הנוראים שרבינו מגלה שם, בתורה ז', והכל קשור לעניין של: **וַ**'יֵּרָא יְ"ָ **כִּ**'י **סָ**'ר **לִ**'רְאוֹת; שהקב"ה ראה שמשה רבינו רוצה להגיע אל המקום הזה ע"י שהוא יוצא ממקומו, ויהיה בכלל **'מְהַלֵּךְ'**, ולא **'עומד'** - שהוא אומר "אין לי כח כבר "... - והוא מתייאש ונופל בדעתו "מה יהיה איתי... אישאר ככה כל החיים שלי"... ענין של דיכאון ויאוש רח"ל... **ורבינו מוציא אותנו מהמקום השפל הזה! רבינו מכניס בנו שנדע ונאמין בכל עת**

ורגע שאין שום יאוש בעולם כלל! ואין "שום" יאוש - זה כולל את הכל! ממש הכל! אין יאוש! איפה שאתה רק נמצא, אם תיקח עצמך בידיך, ותקפוץ מהמיטה, ותצא מהקטנות המוחין שלך, ותתחיל להתקרב עכשיו! לצאת ממקומך!

כמה תצא? אפילו מעט! שזה עומק דברי רש"י: **'אָסוּרָה מִכָּאן לְהִתְקָרֵב לְשָׁם'** - לאיפה?... **'מכאן'** עד **'לשם'**, כמה זה? זה יכול להיות מעט מאד... **אפילו אם עושה פסיעה קטנה - 'מכאן לשם', מיד מקבל סייעתא דשמיא!**

וזה הלימוד של **חודש כסליו** שמתחיל עכשיו, שמתנוצץ כבר **ימי חנוכה הקדושים, וכל החודש** מתקדש בקדושת האור של חנוכה.

בחנוכה מתגלה "האור הגנוז של ששת ימי בראשית", וכמובא בספרים הקדושים [ה"בני־יששכר" יש לו הרבה גילויים על העניין הזה], שזה ענין **ל"ו נרות** של חנוכה[א], שהם מכוונים כנגד ל"ו שעות שהאיר אוז הגנוז בששת ימי בראשית לאדם הראשון - מערב שבת עד מוצאי שבת היו שלושים ושש שעות. כי בעצם אחר חטא עץ הדעת היה הכל צריך להיכבות, אבל **"שבת אגין עליה"** - קדושת שבת הגינה על אדם הראשון, ונשאר האור מערב שבת עד מוצאי שבת, בסה"כ **שלושים ושש שעות** שבהן האיר האור הגנוז של ששת ימי בראשית, והאור הזה מתגלה בימי חנוכה הקדושים...

וכבר מ**ראש חודש כסליו** מתחיל האור הזה להתגלות, שזה הענין של **'כסליו'**, שבתוך מילת **"כִּסְלֵיו"** מונח המילים **יָסֵךְ ל"ו**, שזה תחילת הגילוי של **ל"ו** נרות, שאדם מתחיל **לסוך** [**'סך'** הוא לשון **הסתכלות**[ב]] בקדושת **הל"ו** נרות; וזה מתחיל בראש חודש כסליו, שזה גם אותיות **'יָסֵךְ ל"ו'**, שאדם מתחיל להתעורר: **הנה עוד מעט מגיעים ימי חנוכה הקדושים, שמתגלה האור הזה!**

ולפי דברי רבינו פה, בתורה ז', זה המשך של כל הימים הנוראים - ראש השנה ויו"כ וסוכות, שעכשיו מגיע חנוכה, ואם אכן פעלת מחילה אצל הקב"ה על כל עוונותיך, וקיבלת סליחה מחילה וכפרה, **'כן יש לך חנוכה'** - כן יש לך עכשיו הזדמנות לחדש את החיים שלך!

ואיתא בספרים הקדושים, שיש לזה רמז בפסוק (תהלים צ, ג): **"תָּשֵׁב אֱנוֹשׁ עַד**

א. מיום ראשון של חנוכה, כשבכל יום **'מוסיפים והולכים'**, יש בסך־הכל שלושים ושש נרות.

ב. כמו שכתוב בסוף פרשת נח, ששרה אמנו נקראת **'יסכה'**, מדוע? אומרים חכמינו הקדושים: **'על שם שסכה ברוח הקודש'**; כי "סכה" זה ענין של לסוך ולראות ברוח הקודש.

דַּכְּא" - דַּ"כְּ"א גימטריא **כ"ה**, אלו הם ימי חנוכה הקדושים שמתחילים ביום **כ"ה** כסליו.

וזה מה שהתגלה למשה רבינו במראה הסנה - **וַ'יֵּרָא יְ"יָ כִּ'י סָ'ר לִ'רְאוֹת**; ומובן לנו דבר פשוט, שהגילוי שמשה רבינו ראה בסנה - **"וְהִנֵּה הַסְּנֶה בֹּעֵר בָּאֵשׁ וְהַסְּנֶה אֵינֶנּוּ אֻכָּל"** - הוא ממש הענין של חנוכה. דהנה משה רבינו אמר: **"אָסֻרָה נָּא וְאֶרְאֶה אֶת הַמַּרְאֶה הַגָּדֹל הַזֶּה מַדּוּעַ לֹא יִבְעַר הַסְּנֶה"** - הוא ראה שבוערת אש בסנה עם קוצים, אבל הסנה 'אֵינֶנּוּ אֻכָּל' - הוא לא נשרף. ומובא בדברי חכמינו הקדושים, שזה לימוד על נשמות ישראל, שאפילו שבוערת בהם אש - שזה עובר על כל אחד ואחד, שבוער בתוכו אש, אם זה אש התאוות רח"ל, ואם זה אש הכעס רח"ל, ושאר דברים לא כ"כ נעימים המרומזים בעניין של 'אש', אבל אדם מחזיק מעמד, הוא יודע: 'הקב"ה רוצה שאחזור בתשובה, ואתחיל מעכשיו לנסות לצאת מכל הסיבוכים האלו!' - אזי אף שמתקיים אצלו **"הַסְּנֶה בֹּעֵר בָּאֵשׁ"**, אבל: **"וְהַסְּנֶה אֵינֶנּוּ אֻכָּל"** - זה לא מכלה את האדם... **האש הזאת היא לא כדי לכלות אותו ולבטל אותו מן העולם, אלא אדרבה! זה רק כדי שיתחזק יותר ויאמין שיש לו תקוה בחיים - 'אני יכול להחזיק מעמד! אני יכול להתקדם בחיים!'...**

וכאמור, יש לזה קשר חזק לימי חנוכה הקדושים, כי **"אָסֻרָה נָּא וְאֶרְאֶה אֶת הַמַּרְאֶה הַגָּדֹל הַזֶּה מַדּוּעַ לֹא יִבְעַר הַסְּנֶה"** - זה קרה בימי חנוכה, שמצאו פך אחד של שמן, והדליקו את המנורה של חנוכה בביהמ"ק, אבל לא היתה אפשרות להשיג שמן טהור לשאר הימים, כי הַפַּךְ היה מספיק ליום אחד, אבל היה נס והספיק הַפַּךְ לשמונה ימים, וממילא התקיים: "הַסְּנֶה בֹּעֵר בָּאֵשׁ" - השמן בוער באש, אבל: **"וְהַסְּנֶה"** - השמן **"אֵינֶנּוּ אֻכָּל"** - זה לא נגמר... זה דלק כך שמונה ימים!

וזה גילוי השגחה עליונה של הקב"ה, שאין שום טבע בעולם כלל! **וכשאדם מאמין באמונה שלימה שהכל לַכֹּל ביד הקב"ה - הוא יכול לזכות לכאלה ישועות ורחמים שהוא לא תיאר ושיער בדעתו כלל!**

וזה מה שהצדיקים מגלים לנו: אתה חושב לפי דעתך הקטנה "למה שירחמו עלי?... למה יגיעו אלי כאלה רחמים?"... אבל הצדיקים מחזקים אותנו שיש אפשרות! אין שום טבע! הלשון של רבינו בכמה מקומות: **'הַטֶּבַע מְחַיֵּב כָּךְ, וּתְפִלָּה מְשַׁנָּה אֶת הַטֶּבַע'**; אדם שהוא חזק בתפילה, אין דבר שהוא לא יכול לפעול בתפלתו!

ואדם צריך לדעת, שלפעמים כל הסיבה שעובר על האדם הדבר הקשה שעובר עליו וסובל - אם זה בריאות ח"ו,

אם זה חוסר פרנסה, עיכובים בשידוכים, בעיות בשלום־בית, וכל מה שעובר עליו, למה עובר עליו הדבר הזה? דווקא בגלל שמחכים על התפילות שלו!

וזו תשובת הגמרא על קושייתה בעניין פרשת השבוע, שכתוב "וַיֶּעְתַּר יִצְחָק לַה' לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ כִּי עֲקָרָה הִוא" - לא היה להם ילדים, והם התפללו להקב"ה; שואלת הגמרא (יבמות סד.): **'מִפְּנֵי מָה הָיוּ אֲבוֹתֵינוּ עֲקוּרִים?'** - מדוע אבותינו הקדושים ואמותינו הצדקניות והקדושות - האימהות של עם ישראל: שרה, רבקה ורחל - היו עקרות וסבלו כ"כ עד שזכו להוליד ילדים? עונה הגמרא: **'מִפְּנֵי שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִתְאַוֶּה לִתְפִלָּתָן שֶׁל צַדִּיקִים'**; והלשון במדרש: **'לִתְפִלָּתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל'**; הקב"ה מצפה ומחכה ומתאווה [-לשון תאוה] לתפלתם של ישראל!

והקב"ה יודע שהרבה פעמים אם הכל הולך 'חלק' ו'ישר' בלי שום בעיות - אדם שרוי בתוך שינה... הוא חושב: 'הכל בסדר, ועל מה אני צריך להתפלל?'... אבל מיד כשאדם מרגיש איזה מחסום - "משהו חסר לי"... ובפרט אם זה משהו חשוב - שידוך, שלום־בית, בריאות, פרנסה, והוא מרגיש את הכאב הזה [אם הוא זוכה, אם הוא מקורב לצדיקים], מה עושים? פונים לריבון כל העולמים, אדון כל הנשמות - הוא פונה להקב"ה: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁזֶּה מִמְּךָ! כָּל הַמַּחְסוֹם הַזֶּה הוּא דַּוְקָא מִמְּךָ, כִּי אַתָּה רוֹצֶה לִשְׁמֹעַ אֶת הַקּוֹל שֶׁלִּי!'**... אזי הוא מְהַפֵּךְ את זה מן ההפך אל ההפך! **הצער הזה שהיה לך, אתה מבין שזה בגלל שהקב"ה רוצה לשמוע את קול התפילות שלך!**

סיפרתי את זה כמה פעמים, אבל בכל פעם שמגיעים לפרשת תולדות - זה חוזר ונשמע מחדש... אגב, זה הלימוד של הצדיקים, שצריך להיות אצל האדם בכל פעם התחדשות - **זה דבר חדש!** לא ש"כבר דיברנו מזה", זה עכשיו **דבר חדש!** אותו דבר לענייננו - אף שכבר סיפרנו את זה כמה פעמים, נזכיר זאת שוב: שפעם בפרשת תולדות, מוהרא"ש דיבר מהעניין האמור של תפילת יצחק ורבקה לזכות לילדים, וכתוב: **"וַיֶּעְתַּר יִצְחָק לַה' לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ"**; ובפסוק הזה נאמרו הרבה פירושים מהצדיקים, **ויכול להיות שזה אחד מהפסוקים בתורה שיש בו הכי הרבה רמזים, פשטים ודרשות, בספרי הצדיקים תלמידי הבעש"ט!** [עד שיש המביאים כמה דפים המדברים על 'פשט' אחד בפסוק, ואח"כ עוד 'פשט' ועוד 'פשט'...], ולמה? כי בפסוק הזה מונח כל היסוד של כלל ישראל - של כל יהודי: **"וַיֶּעְתַּר יִצְחָק לַה' לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ כִּי עֲקָרָה הִוא וַיֵּעָתֶר לוֹ ה' וַתַּהַר רִבְקָה אִשְׁתּוֹ"**. ופשטות הפסוק הוא: **"וַיֶּעְתַּר יִצְחָק לַה'"** - והתפלל יצחק להקב"ה, וכלשון התרגום: **'וְצָלִי יִצְחָק קֳדָם ה'"**; הוא התפלל.

ומדוע כתוב פה לשון **'וַיֶּעְתַּר'**? הרי חכמינו הקדושים מונים עשרה לשונות לתפילה (דברים רבה ב, א), ולמה כאן תופסים ענין של **"וַיֶּעְתַּר"**? אומר רש"י: **'הִרְבָּה וְהִפְצִיר בִּתְפִלָּה'**; דהיינו **'וַיֶּעְתַּר'** לשון ריבוי [ורש"י מביא כמה פסוקים לזה], זאת אומרת שהוא לא התפלל 'תפילת אחת'... **והלימוד שמלמדים אותנו בזה: "וַיֶּעְתַּר" - אדם צריך להרבות בתפילה!** וכמו שאנחנו רואים אצל חנה הנביאה - שגם היא היתה עקרה, וכתיב (ש"א א, יב) **"וְהָיָה כִּי הִרְבְּתָה לְהִתְפַּלֵּל לִפְנֵי ה'"** - היא **'הִרְבְּתָה לְהִתְפַּלֵּל'**! היא ביקשה המון מהקב"ה[ג]! ואת זה אדם צריך לדעת היטב, שהעניין של 'תפילה' זה לא "התפללתי כבר פעם-פעמיים, מה רוצים?"... **לא! רבינו לימד אותנו שצריכים להרבות בתפילה!**

ומה שרבינו אמר שאסור להתעקש בתפילה (ליקו"מ ח"א סי' קצו), הכוונה שאדם מתעקש בתפילתו על דבר מסוים - **'אני צריך כך וכך! אני מוכרח! אני צריך עכשיו כסף, רבש"ע, אתה מוכרח לתת לי! עכשיו אני צריך שידוך - אתה מוכרח לתת לי שידוך!'**, או שאדם לפעמים מתפלל על **דבר מסוים בדווקא**, שהוא אומר: 'אני צריך את השידוך **הזה**! אני צריך את הפרנסה **הזאת**!' - הוא מתעקש על דבר מסוים, ועל זה אסור להתעקש, כי זה נקרא לקחת בגזלה, ואסור להיות גזלן!

ובזה מפרש רבינו את דברי המשנה (אבות פרק ב'): **כְּשֶׁאַתָּה מִתְפַּלֵּל אַל תַּעַשֶׂה תְּפִלָּתְךָ קֶבַע אֶלָּא רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים** - שאסור לעשות את התפילה בדרך של קֶבַע וּגְזֵלָה[ד], אלא עליך להתפלל בדרך של רחמים ותחנונים, ולשון רבינו שם: **'אִם יִתֵּן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִתֵּן, וְאִם לָאו לָאו'**; זו צריכה להיות הגישה שלך לתפילה! כי אסור להתעקש על ענין מסוים - "אני צריך את השידוך **'הזה'**", לא מתפללים ככה!

ואם הזכרנו ענין של שידוכים, צריכים לדעת, שבכל העניין של שידוכים אדם צריך לצאת מקטנות המוחין, וזה קשור הרבה להורים המחתנים ילדים,

---

ג. עד כדי כך שחכמינו הקדושים למדים מחנה הנביאה את כל הלכות התפילה, וכמובא במסכת ברכות (דף לא.): **'אמר רב המנונא, כמה הלכתא גברוותא איכא למשמע מהני קראי דחנה'**; והגמרא שם לומדת את כל עיקרי תפילת העמידה מחנה הנביאה - איך צריכים להתפלל, למשל: שלא יישמע הקול בתפילה, וככתוב אצל חנה: **"וְחַנָּה הִיא מְדַבֶּרֶת עַל לִבָּהּ רַק שְׂפָתֶיהָ נָעוֹת וְקוֹלָהּ לֹא יִשָּׁמַע"** - היא מתפלל בלחש, ולא שמעו את הקול שלה, ושפכה לִבָּהּ לפני הקב"ה, וכן עוד הלכות שלמדים שם לעניין תפילה, כגון: שאסור לשבת על-יד מי שמתפלל, בעניין עלי הכהן שהיה שם על יד חנה הנביאה וכו'.

ד. כי 'קֶבַע' הוא לשון 'גְּזֵלָה', וכמו שמוצאים את זה בכמה מקומות - "וְקִבַּע אֶת קִבְעֵיהֶם נָפֶשׁ" (משלי כב, כג), "כִּי אַתֶּם קֹבְעִים אוֹתִי" (מלאכי ג, ח).

ולפעמים זה הבחור או הבחורה בעצמם, שהם מתעקשים על שידוך מסוים - אני צריך את השידוך **הזה**, ובאמת זו טיפשות, כי אדם לא יודע מה מוכן בשבילו! אדם צריך למסור את עצמו להקב"ה - **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי רוֹצֶה אֶת הַשִּׁדּוּךְ שֶׁלִּי מְשׁוֹרֶשׁ נְשָׁמָתִי "שֶׁאַתָּה יוֹדֵעַ" רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ כְּלוּם!'**... וממילא אדם כבר יברח מכל הדברים האלו...

יש לאדם כל מיני תוכניות: 'אני צריך את זה' או 'אני צריך את זו' וכו', ואח"כ זה גורם אכזבות ובלבולים וכו' ומגיעים סתם למקומות לא טובים וצנועים בכלל! ואסור אפילו רק לדבר מדברים כאלו! וזה נוגע הן לבחורים והן לבחורות - איך מדברים כאלה דברים?! איך בכלל אומרים 'אני צריך את זו', ו'זו צריכה את זה', מה הדיבורים האלו?!... זה ממש ביזיון! זו בושה וחוסר צניעות! אדם צריך תמיד למסור את עצמו לגמרי להקב"ה - רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי צָרִיךְ אֶת הַשִּׁדּוּךְ הַמּוּכָן לִי עוֹד לִפְנֵי שֶׁנּוֹלַדְתִּי! "אַרְבָּעִים יוֹם קֹדֶם יְצִירַת הַוָּלָד" זֶה כְּבָר מוּכָן בִּשְׁבִילִי, וְזֶה מַה שֶּׁאֲנִי צָרִיךְ! זֶה מַה שֶּׁאֲנִי צְרִיכָה!

כללו של דבר: להתעקש על **ענין מסוים** - זה אסור, אבל להתעקש על **'תפילה'** - זה בוודאי צריכים, ואדרבה! צריכים להתמקד על 'עוד תפילה' ו'עוד תפילה'! **אבל "עוד תפילה" בדרך של 'ביטול'!** זאת אומרת שאתה מבקש ואומר: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אַתָּה יוֹדֵעַ מַה שֶּׁטּוֹב בִּשְׁבִילִי, וְזֶה מַה שֶּׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ מִמְּךָ!'**.

מסופר על איש אחד מאנשי־שלומינו, שהיה בדור הקודם באומן, והיה עני ואביון עד שלא היה לו זוג נעליים שלימות, ונעליו היו קרועות... וזה היה לפני חג הפסח, ושמעו אותו מתבודד על ציון רבינו ומבקש שם שיזכה לקנות נעליים חדשות לכבוד החג.

אך אופן ההתבודדות שלו בציון רבינו היה מיוחד במינו, ושמעו את זה, וזה לימוד־חי שנשאר לדורות עולם (ונדפס בשיחות של אנשי־שלומינו, ושמעתי את זה מפי מוהרא"ש זי"ע), וכך הוא התפלל: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הִנֵּה מַגִּיעַ חַג הַפֶּסַח, וְאֵין לִי נַעֲלַיִם שְׁלֵמוֹת, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי מְבַקֵּשׁ בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים שֶׁאָזְכֶּה לְהַשִּׂיג כֶּסֶף לִקְנוֹת נַעֲלַיִם'**; וזו תפילה פשוטה של תחינה ובקשה. אך הוא לא סיים בכך, אלא המשיך ואמר: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְאִם אַתָּה יוֹדֵעַ שֶׁזֶּה לֹא חָסֵר לִי, וַאֲנִי לֹא צָרִיךְ אֶת הַנַּעֲלַיִם הָאֵלּוּ, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תֵּן לִי אֶת הַשֵּׂכֶל לְהָבִין שֶׁאֵינֶנִּי צָרִיךְ נַעֲלַיִם חֲדָשׁוֹת לְכְבוֹד הֶחָג'...**[ה]

ה. אולי צריך להישאר עם הנעליים הקרועות בגלל ענוה ושפלות... אכן, רבינו ז"ל לא רצה שנלך עם מלבושים קרועים

וזוהי **דוגמא־חיה** ומדויקת לעניין האמור: כפי דעתך אתה מבין שאתה צריך משהו - אז אתה מתפלל על זה, **ואתה לא מפסיק להתפלל על זה**, אבל אתה מוסיף ואומר: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אִם מֵאֵיזוֹ סִבָּה זֶה לֹא טוֹב בְּשְׁבִילִי, תֵּן לִי אֶת הַדַּעַת לְהָבִין אֶת זֶה'...** וזה נקרא שאדם מבטל את עצמו ומתפלל בדרך של **'רחמים ותחנונים'**.

וזהן: **"וַיֶּעְתַּר יִצְחָק לַה'"** - שהוא **הִרְבָּה** בתפילות, ולשון המדרש (ב"ר סג, ה): **'מְלַמֵּד שֶׁשָּׁפַךְ תְּפִלּוֹת בְּעִשָּׂר'**[1]; מה הכוונה **'בְּעִשָּׂר'**? בשפע!

מוהרא"ש היה תמיד נותן דוגמא לעשיר שלא חסר לו כסף, אז יש לו כסף בכל הכיסים... לאיזה כיס שהוא יכניס את היד - יש שם כסף... אותו דבר לענייננו: **אדם שופך תפילות "בעשירות" - לא חסר לו! "על ימין ועל שמאל" - מכל כיס, מכל מקום, הוא לא מפסיק להתפלל! ממש תמיד! הוא מתפלל עוד ועוד ועוד...**

זהו: **"וַיֶּעְתַּר יִצְחָק לַה'"** - הוא מתפלל בעשירות, ומפציר בתפילה [כפירש"י שם]; הוא מרבה להתפלל!

וממשיך הפסוק: **"לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ"** - מהו **'לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ'**? נאמרו בזה הרבה פירושים בספרים על־דרך דרושים ורמזים ולימודים שונים, אך נפרש בפשות: להתפלל **'לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ'** היינו **שאדם יְלַמֵּד בתוך ביתו: "זו העצה שלנו! אנחנו צריכים ישועה? מרבים בתפילה!"**.

וזה מה שאנחנו לומדים מיצחק ורבקה, שהיו נשואים כבר עשרים שנה, ועדיין לא זכו להיפקד בזרע של קיימא, אז מה עושים? לפעמים הגבר הוא יותר חזק באמונה, ויודע מה צריכים לעשות, אבל האשה היא קצת חלושה לפעמים, ויש לה חלישות־הדעת וחששות, והיא שבורה מה יהיה איתה וכו', **וצריכים ללמד בבית: 'אנחנו לא צריכים לפחד! כל ישועה שאנחנו צריכים - בני, חיי, מזוני, מה שאנחנו צריכים, להכל צריכים רק תפילה!'**. ולפעמים הבעל צריך להיות הדוגמא לזה - שיראו איך אין לו עצה אחרת אלא רק תפילה... שזה היה יצחק אבינו, שלימד בביתו: **כך עשה האבא שלי אברהם** - שממנו הוא למד את זה, כי גם אברהם אבינו חיכה הרבה שנים עד שזכה להוליד, והוא לימד לבנו יצחק את

ומבוזים, וצריכים להקפיד על כך, אבל אם לפעמים אין לאדם - מה יעשה?... אז מבקש: 'תן לי את השכל לדעת את זה'...

1. שזה מונח במילת **'וַיֶּעְתַּר'**, כי ב'חילופי אותיות', תי"ו ושי"ן הן מתחלפות מלשון־הקודש ללשון־ארמית (למשל: **'שור'** בארמית זה **'תור'**, כי השי"ן התחלפה בתי"ו, וכן הרבה); וכן לענייננו: **'וַיֶּעְתַּר'** הוא **'וַיֶּעְשַׂר'**, לשון **'עשירות'**.

העניין של תפילה.

זהו: **"וַיֶּעְתַּר יִצְחָק לַה' לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ"** - הוא תמיד התפלל והיה דוגמא־חיה לאשתו: **'אל תתייאשי! אל תפחדי! הכל תלוי בתפילה! ואם אנחנו נהיה רציניים ונבקש - יהיה לנו ישועה!'...**

ואכן, זהו המקום היחידי שכתוב בפירוש גילוי של איך נראה **'בַּיִת יְהוּדִי'**: שהפסוק אומר **"וַיֶּעְתַּר יִצְחָק לַה' לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ"**, ואומר רש"י: **'זֶה עוֹמֵד בְּזָוִית זוֹ וּמִתְפַּלֵּל, וְזוֹ עוֹמֶדֶת בְּזָוִית זוֹ וּמִתְפַּלֶּלֶת'**; וכך צריך להיות הדוגמא של **בית יהודי!**

מובא בדברי האריז"ל, שאנחנו מזכירים **בכל שבת** את הזכות הזאת של **תפילות יצחק ורבקה**, והיכן? בתפילת שחרית של שבת־קודש, בסוף תפילת **'נשמת'**, קודם 'ישתבח', כשאומרים **"שׁוֹכֵן עַד"**; אגב נאמר: אלו תפילות נוראות המיוחדות דוקא לשבת־קודש; **וכמה אדם צריך להחיות את עצמו עם התפילות של שבת־קודש!** וצריכין לדעת, שכשם שבשבת־קודש הכל משונה מימות החול - לשבח, כגון: הסעודות של שבת, וכל ענין "עונג שבת", **כן התפילות של שבת־קודש אותו דבר - שמוסיפים בהן והן שונות מימות החול**; יש בני־אדם שמתלוננים על אריכות התפילה בשבת, אבל באמת אז מתקיים הענין של **"עֲשִׂירוּת הַתְּפִלָּה"** - התפילה היא עשירה... שזה הענין של **"וַיֶּעְתַּר יִצְחָק לַה'"** - **'שֶׁשָּׁפַךְ תְּפִלּוֹת בְּעֹשֶׁר'**; ומתי אדם זוכה ל'עשירות של תפילה' מכל ימות השבוע? בשבת־קודש!

ואפשר להמתיק זאת במאמר חכמינו הקדושים (ב"ר יא, א) על הפסוק (משלי י, כב): **"בִּרְכַּת ה' הִיא תַעֲשִׁיר"** - **'זוֹ הַשַּׁבָּת'**; בגשמיות, כי אדם שמענג את השבת, ולא מסתכל על הוצאות שבת, אלא מוציא בשפע, ויודע שהכל חוזר אליו [בבחינת "לוו עלי ואני פורע"], בזכות שהוא מוציא בעשירות - זה מביא לו עשירות; וכן הוא ברוחניות - שזה סובב והולך על ענין של תפילה: **"בִּרְכַּת ה'"** - זו התפילה, שאדם מברך להקב"ה, **"הִיא תַעֲשִׁיר"** - בשבת־קודש יש עשירות לתפילה; **התפילות של שבת הן כ"כ עֲשִׂירוֹת!** ומוסיפים בהן הן בפסוקי־דזמרה - כל המזמורים שמיוחדים לשבת־קודש, וכן אח"כ אומרים את תפילת 'נשמת', שתפילה זו בוקעת רקיעים! כך מובא בזוהר, וכן מוסבר מצדיקים, שתפילת 'נשמת' זו תפילה נוראה מאד - **'נְשָׁמַת כָּל חַי תְּבָרֵךְ אֶת שִׁמְךָ'**; שזה הגילוי שיהיה כשמשיח־צדקנו יבוא, שיתקיים כל הדברים שאנחנו אומרים שם - 'אין אנו מספיקין להודות לך' וכו', כל התפילה הנוראה שאומרים ב'נשמת'.

וממשיכים ב'נשמת' ואומרים: **"שׁוֹכֵן עַד מָרוֹם וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ"** - ומונח בזה גילויים גדולים, וכך הקב"ה נקרא - "שׁוֹכֵן עַד

מָרוֹם וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ". וממשיכים: "**וְכָתוּב רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּה', לַיְשָׁרִים נָאוָה תְהִלָּה**". ואז אומרים נוסח של ארבע בבות: "**בְּפִי יְשָׁרִים תִּתְרוֹמָם. וּבְשִׂפְתֵי צַדִּיקִים תִּתְבָּרֵךְ. וּבִלְשׁוֹן חֲסִידִים תִּתְקַדָּשׁ. וּבְקֶרֶב קְדוֹשִׁים תִּתְהַלָּל**"; ועל איתא בדברי האריז"ל, שמרומז פה יצחק ורבקה, כי הראשי־תיבות של **יְ**שָׁרִים, **צַ**דִּיקִים, **חֲ**סִידִים, **קְ**דוֹשִׁים, זה '**יִצְחָק**', והאות השלישית מכל מילה - תִּתְרוֹמָם, תִּתְבָּרַךְ, תִּתְקַדָּשׁ, תִּתְהַלָּל - זה ראשי־תיבות '**רִבְקָה**'. ואת זה אנחנו אומרים בכל שבת־קודש, שאז מוסיפים שירות ותשבחות להקב"ה, ומזכירים שם את הזכות של יצחק ורבקה, שהתורה הקדושה מגלה לנו בפרשה זו את התפילה הקדושה שלהם, איך היה בנוי הבית שלהם, ואיך הם ידעו שאין עצה אחרת אלא רק לפנות אל הקב"ה! רק לבקש רחמים ותחנונים!

ואכן, יצחק אבינו קיים את זה - "**וַיֶּעְתַּר יִצְחָק לַה' לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ**"; וכמה זה חשוב לבן־אדם להכניס בבית אווירה של תפילה, שזה אמונה ותקווה בתוך הבית, שידעו כולם: **אף־פעם אין שום יאוש בעולם כלל! ומה שרק יקרה, אנחנו יודעים שעלינו לפנות להקב"ה!**

צדיקים פירשו את המובא בגמרא (ברכות ס.): '**מַעֲשֶׂה בְּהִלֵּל הַזָּקֵן שֶׁהָיָה בָּא בַּדֶּרֶךְ וְשָׁמַע קוֹל צְוָחָה בָּעִיר אָמַר מֻבְטָח אֲנִי שֶׁאֵין זֶה בְּתוֹךְ בֵּיתִי**'; מה העניין בזה? **כי הִלֵּל תמיד לימד את בני הבית שלו שאם קורה משהו אין דבר כזה שאדם צועק ח"ו מתוך צער ויאוש ח"ו, אלא "צריכים איזה משהו? עצה אחת יש לנו - לבקש ולהתחנן להקב"ה!"...**

ובדרך זו אדם צריך לחנך את הבית שלו - **את כל בני־הבית! גם את הילדים - לחנך אותם לזה כבר בגיל צעיר!** ילד או ילדה צריכים משהו? **לבקש מהקב"ה!** וכמה זה חינוך נורא ונפלא כשזוכים להתחיל כבר עם ילדים צעירים בעניין הזה [והכל מקושר לימי חנוכה הקדושים, שזה ענין של חינוך], הן הבנים והן הבנות: ילד או ילדה פונים לאבא או לאמא: 'אני יכול/ה לקבל את דבר מסוים?' - מה צריכים להגיד להם? '**מותק, מתוקה, כן, אני שומע מה שאת/ה צריך/ה, תתפלל/י להקב"ה! התפללת על זה?**'... ואין הכוונה שאתה מסרב להם, אלא: "אני שומע מה שאתה אומר ורוצה, אבל התפללת להקב"ה על זה?"... זאת אומרת: **עוד לפני שנדבר, ובכלל נתחיל משהו, תבקש מהקב"ה!**

ילד שומע דבר כזה, ושואל: 'אז אבא, מה אעשה?'... ומסביר לו בפשטות: 'לֵךְ לַפִּנָּה, ותדבר דקה להקב"ה'... והנה הילד מגיע אח"כ ואומר: 'אבא, התפללתי!'... ומיד האבא מגיב: 'התפללת? מצוין!'... ועכשיו, אם באמת היית מוכן לתת לו, אתה מעניק לו את זה באמרך: '**תראה צדיק מה פעלת בתפילה שלך... התפללת**

רק דקה והנה כבר פעלת!'... זה נקרא 'חינוך נפלא'! **וכשמחנכים בן או בת בצורה כזאת - הם מתגדלים בצורה אחרת לגמרי לכל החיים...**

וזה מה שהתורה הקדושה מלמדת אותנו בפרשת השבוע - איך היה נראה הבית הזה של יצחק ורבקה: הנה ישנה בעיה - הם הרבה שנים לא נפקדו בזרע של קיימא, ובמקום אחר עלול להיות במצב הזה כל הבית שבור וחרוב, עצבות ודיכאון, השם ישמור... אבל מה בביתם הקדוש של יצחק ורבקה? כמו שכתוב: **"בְּפִי יְשָׁרִים תִּתְרוֹמָם. וּבְשִׂפְתֵי צַדִּיקִים תִּתְבָּרֵךְ. וּבִלְשׁוֹן חֲסִידִים תִּתְקַדָּשׁ. וּבְקֶרֶב קְדוֹשִׁים תִּתְהַלָּל"**; רק מרבים יותר תפילות! שזה דברי חכמינו הקדושים: **'מִפְּנֵי מָה הָיוּ אֲבוֹתֵינוּ עֲקוּרִים? מִפְּנֵי שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מִתְאַוֶּה לִתְפִלָּתָן שֶׁל צַדִּיקִים'**.

אז התחלנו לספר את הסיפור שהיה אצל מוהרא"ש פעם בפרשת תולדות: אחר שאומר הפסוק **"וַיֶּעְתַּר יִצְחָק לַה'"** וגו', מסיים הפסוק: **"וַיֶּעְתֶּר לוֹ ה' וַתַּהַר רִבְקָה אִשְׁתּוֹ"**; ומדקדקים המפרשים: מדוע כתיב "וַיֶּעְתֶּר **לוֹ** ה'" ולא **"להם"**? הרי שניהם התפללו לילדים, וזכו לישועה, א"כ מדוע כתוב "וַיֶּעְתֶּר **לוֹ** ה'"? אומר רש"י (בשם חכמינו הקדושים): **'לוֹ וְלֹא לָהּ'** [ובכלל יש להבין מהו **"לוֹ וְלֹא לָהּ"**, הרי סוף־כל־סוף שניהם נושעו], ממשיך רש"י: **'שֶׁאֵין דּוֹמָה תְּפִלַּת צַדִּיק בֶּן רָשָׁע לִתְפִלַּת צַדִּיק בֶּן צַדִּיק'**; כי יצחק אבינו הוא "צדיק בן צדיק" - בנו של אברהם אבינו, ורבקה היא "בת רשע" - בת בתואל הארמי, וכנראה שהיתה ליצחק אבינו 'זכות־אבות' ועזרה מיוחדת מצד הייחוס שלו, וממילא "וַיֶּעְתֶּר **לוֹ** ה'".

ומוהרא"ש דיבר אז מהעניין הזה, וזה היה שיעור של יום רביעי בלילה, ושאלו על זה: וכי ישנו איזה חיסרון בתפילתו של בעל־תשובה - "צדיק בן רשע"? הלא חכמינו הקדושים אומרים (ברכות לד:): 'במקום שבעלי תשובה עומדים, אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד'; ואדרבה, דוקא "צדיק בן רשע" מעלתו גדולה מאד בשמים, ולפעמים יותר מ"צדיק בן צדיק", כי "צדיק בן צדיק" הוא כבר נולד בתוך הקדושה, אבל "צדיק בן רשע" - שנולד היכן שנולד, ועל־אף הכל התקרב אל הקדושה, גדולה מעלתו ביותר!

ודבר זה מפורש בדברי רש"י בפסוק אחד קודם לכן, שהתורה הקדושה כופלת ואומרת שהיתה רבקה "בַּת בְּתוּאֵל הָאֲרַמִּי מִפַּדַּן אֲרָם אֲחוֹת לָבָן הָאֲרַמִּי", ושואל רש"י: **'וְכִי עֲדַיִן לֹא נִכְתַּב שֶׁהִיא בַּת בְּתוּאֵל וַאֲחוֹת לָבָן וּמִפַּדַּן אֲרָם? אֶלָּא לְהַגִּיד שִׁבְחָהּ, שֶׁהָיְתָה בַּת רָשָׁע וַאֲחוֹת רָשָׁע וּמִקּוֹמָהּ אַנְשֵׁי רֶשַׁע, וְלֹא לָמְדָה מִמַּעֲשֵׂיהֶם'**; ולכאורה זו סתירה בדברי רש"י: בתחילה כתוב השבח של רבקה אמנו, שהיתה בת

רשע ואחות רשע וממקום של רשעים, והתורה מגדת שבחה שהיתה אעפ"כ צדקת, ותיכף אח"כ כתוב "**וַיֵּיָעֶתֶר לוֹ ה'**" - **'לוֹ וְלֹא לָהּ, שֶׁאֵין דּוֹמָה תְּפִלַּת צַדִּיק בֶּן רָשָׁע לִתְפִלַּת צַדִּיק בֶּן צַדִּיק'**; וזו השאלה שעלתה שם בעת השיעור של מוהרא"ש.

וישב שם בשיעור איזה בחור, שהוא אמר: **'מוהרא"ש, יש לי איזה הסבר בזה'...** ונתן לו מוהרא"ש הסכמה שיאמר דבריו. וכך הוא הסביר: **באמת התפילות של צדיק בן רשע הרבה יותר חשובות, ומחמת שהן באמת כל־כך חשובות אצל הקדוש־ברוך־הוא וכל־כך אוהב אותן - הוא לא עונה אליהן כל־כך מהר... אלא: 'תמשיך! אני רוצה לשמוע עוד תפילות! עוד תפילות! עוד תפילות!'... כ"כ גדולה מעלת התפילות של צדיק בן רשע והחשיבות שלהן לפני הקב"ה, שעל־כן הקב"ה לא עונה, כדי שהאדם יתפלל עוד!**

מוהרא"ש מאד מאד התלהב מההסבר הזה, והיה רגיל לחזור על הדבר הזה הרבה; מוהרא"ש היה מזכיר את לשון הזוהר־הקדוש (במדבר קנז:): **'דִּלְזְמִנִין בְּאָפַּרְקְסָתָא דְּעַנְיָיא תִּשְׁכַּח מַרְגָּנִיתָא'**; פירוש: לפעמים באמתחת העני מוצאים יהלום. זאת אומרת שהוא מאד נהנה מהרעיון הזה.

וזה הלימוד למעשה: "**וַיֵּיָעֶתֶר לוֹ ה'**" - להרבות בתפילה, ואזי זוכים שהקב"ה עונה; וכשם שיצחק אבינו שפך תפילות בעשירות - "**וַיֶּעְתַּר יִצְחָק לַה'**", כן ענה לו הקב"ה - "**וַיֵּיָעֶתֶר לוֹ ה'**", הקב"ה ג"כ ענה לו בעשירות...

והוא לימוד לכל אחד ואחד: אדם שופך הרבה תפילות, ולפעמים הוא לא רואה מה פועלות התפילות שלו, וזה הניסיון של כל אדם - שהוא מתפלל ומתפלל, אבל עדיין הוא לא רואה ישועה, ומתחילה להיחלש דעתו - 'אולי באמת לא צריכים אותי... לא צריכים את התפילות שלי'... אבל כשאדם מזכיר את עצמו ש'**הקב"ה לא עונה לי כי הוא רוצה לשמוע עוד ועוד ועוד, ואנו אמשיך לשפוך תפילות בעשירות**', אזי אז הוא יראה שהקב"ה יענה לו בעשירות גדולה!

ואכן, זה לוקח זמן... 'מתי בדיוק' - על זה אסור לדחוק את השעה, אדם לא יודע מתי בדיוק יגיע יום הישועה שלו - מתי יזכה למצוא את זיווגו, מתי יזכה להיפקד בזרע של קיימא, מתי יזכה לרפואה, לפרנסה וכו' - הוא לא יודע, אבל אדם צריך לדעת שהוא עושה הכל מצידו! **מצידו** - הוא שופך תפילות בעשירות! הוא לא מסתכל 'מתי' ו'איך' וכו' - הוא לא יודע... **אני יודע שהישועה שלי נמצאת אצל הקב"ה!**

זה הלימוד ה'ממשי' מהפסוקים האלו של יצחק ורבקה, שזה לימוד בתפילה,

שזה כל המהות של יצחק אבינו - "**וַיֵּצֵא יִצְחָק לָשׂוּחַ בַּשָּׂדֶה**" כמו שקראנו בפרשת שבוע שעבר, שהוא הלך להתפלל, ותיקן את תפילת מנחה, ומובא בזוהר־הקדוש, שמחנה זה זמן של דינים - זמן של קטנות המוחין: באמצע היום, בסוף היום, בעת "כִּי יִנָּטוּ צִלְלֵי עֶרֶב", זה זמן של 'קַטְנוּת', ואז דייקא צריכים להתגבר ביותר, וכמו שמובא בגמרא (ברכות ו:): '**לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם זָהִיר בִּתְפִלַּת הַמִּנְחָה שֶׁהֵרֵי אֵלִיָּהוּ לֹא נַעֲנָה אֶלָּא בִּתְפִלַּת הַמִּנְחָה**'; ומובא, שאם אדם חזק בתפילת המנחה, הוא יכול לפעול ישועות גדולות מאד - דווקא בתפילת מנחה!

ומובא בדברי הרה"ק מברדיטשוב זי"ע: מה ענין שֵׁם '**מנחה**'? 'שחרית' הוא ע"ש השחר - שמתפללים מוקדם, בעת השחר. 'ערבית' - לשון 'ערב', כי מתפללים אותה בערב. אבל מה זה השם '**מנחה**'? מצינו בקרבנות שיש 'קרבן **מנחה**', שזה הסולת שמביאים, ומה זה קשור דווקא לתפילת **מנחה**? אומר הרה"ק מברדיטשוב זי"ע: '**מנחה**' לשון **מתנה** [כמו שנקרא בפפשת וישלח, שיעקב אבינו שלח "מִנְחָה לְעֵשָׂו אָחִיו", היינו 'מתנה'], וזהו סוד תפילת מנחה - שאדם **מתנדב**, מה הכוונה '**מתנדב**'? הוא לוקח את עצמו בתוך כל העסקים שלו, לפני שהיום נגמר, והוא שולח כביכול 'מתנה' להקב"ה - "**מנחה**", ענין של '**נדבת רוחו**'... וזה מאד מאד חשוב בשמים! ולכן בתפילה זו אדם יכול לפעול את כל הישועות... וזו העבודה של יצחק אבינו, שדווקא מידתו היא מידת הגבורה - לתקן את כל הדינים הקשים, ואיך? ע"י תפילה!

זהו: "**וַיֵּעָתֶר לוֹ ה'**" - שהקב"ה ענה לו, ובעצם לשניהם היתה ישועה, שנפקדו בזרע של קיימא; **וזה מה שחשוב לאדם תמיד לדעת: הצרה והבעיה שיש לו זה לא כדי להעניש אותו, אלא זה רק כי הקב"ה רוצה לשמוע את קולו - "הַשְׁמִיעֵנִי אֶת קוֹלֵךְ", 'אני רוצה לשמוע את קול התפילה שלך!'...**

וכשרואה הקב"ה שהאדם באמת מתחזק, והוא לא נופל בדעתו, אלא אדרבה! הוא מקבל חיזוק - **ככה? לא אפסיק להתפלל!** אזי סוף כל סוף הוא מגיע לישועה גדולה - ישועה '**בעשירות**'!

וזהו הקשר לחודש **כסליו** - וַ'יֵּרָא יְ"יָ כְּי' סָ'ר לִ'רְאוֹת; שאדם **סר ופונה ממקומו השפל, שהוא מרגיש 'אני לא שווה כלום', אבל "אתקרב לשם" - אני מתחיל מעכשיו להתקרב לשם! אני מתחיל לצאת מהמקום השפל שלי, ואני רוצה לזכות ולדעת שהנה עוד מעט בשעה טובה מגיעים ימי חנוכה הקדושים, שבהם מדליקים ל"ו נרות שהם הל"ו שעות של האור הגנוז, ואפשר לי להתקרב למקום הזה!**

ובאמת, כבר מעכשיו צריכים להתחיל תפילות וכיסופים ורצונות להקב"ה שנזכה להגיע אל האור הגדול הזה, שזה האור של השכינה הקדושה שיתגלה לכל העולם כולו - האור של ימי חנוכה הקדושים, שהיה אז 'חנוכת בית המקדש' בתוך בית שני, שהיוונים ימח שמם טימאו את כל ההיכל וכל תכולתו, ובאו הצדיקים וניקו וטיהרו את כל המקדש, ולחמו בכל תוקפם וגבורתם נגד התרבות הטמאה של יָוָן - שזה כולל את הקליפות שיש עד היום הזה, היינו כל המכשירים הטמאים וכל הפילוסופיה וכו', כל זה בכלל 'תרבות יון'!

ואע"פ שבכלליות התבטלה קליפת יָוָן ב"ה, אבל החוכמות והפילוסופיה שלהם - שזה שכולל גם כל ה'אולימפיאדה' וכו', כל הדברים האלה השורש היה בְּיָוָן, ואכן בתור **'אומה'** הם התבטל - בתור 'כוח גדול בעולם', אבל עדיין יש את כל מה שהם השאירו - 'תרבות יָוָן', ונקראים **"מתייוונים"** כל אלו שמחפשים ללכת בדרכים כאלו...

ואנחנו צריכים לנקות ולטהר את הבית שלנו - שהוא "מקדש מעט", ולדעת שיש לנו את הלימוד של הצדיקים, הלימוד של מתתיהו ובניו החשמונאים שצעקו "מִי כָמוֹךָ בָּאֵלִים ה'"! הבית הזה צריך להיות בית נקי וקדוש וטהור! בית של חינוך קדוש וטהור! הבית שלנו בנוי על תורה ותפילה! הבית הוא 'בית של תורה' - לומדים בבית הזה תורה! ובפרט שלומדים את לימודי הבי"ת...

אשרי אדם הזוכה לקבוע לעצמו שיעורי תורה בכל יום בלימודי הבי"ת! איזו סגולה זה - הן בשביל לבנות בית, והן לשלום־בית, והן להשיג בית! אשרי אדם שהוא חזק בלימוד התורה! שזה הגילוי של ימי חנוכה הקדושים...

מי שמסתכל בספרים הקדושים, ובפרט בספרי תלמידי הבעל־שם־טוב הקדוש, יראה שעל ענייני חנוכה ישנם הרבה יותר דיבורים וחידושים מכל שאר החגים והמועדים; אכן, ישנם עניינים על כל המועדים - סוכות, שבועות, פסח וכו', **אבל חנוכה יש יותר מכולם!**

ולמה? כי אז היה ניצחון של תורה שבעל־פה - של אמונת חכמים! היוונים רצו לבטל את כל המסורה של "התורה שבעל־פה", ולהגיד שהכל טבע מקרה ומזל, ולבטל את "אמונת חכמים" מן העולם, רחמנא ליצלן, ולגרום התרשלות לבני־אדם - 'מה יש לכם מזה? זה הכל שטות ושום דבר'... וזו היתה הסכנה בימי היוונים מן הקליפה הטמאה הזאת - שלא יתבטל ח"ו כל העניין של "תורה שבעל־פה"! וכשהחשמונאים - מתתיהו ובניו - הלכו ללחום ביוונים, וביטלו את הטומאה הזאת מן העולם, אז הם זכו

לגילוי חדש של התורה שבעל־פה!

והנה, עיקר "תורה שבעל־פה" היא הגמרא הקדושה, שבה יש **שלושים ושש** מסכתות, ואיתא הספרים הקדושים שהם כנגד **שלושים ושש** הנרות של חנוכה, שהם **שלושים ושש** שעות של האור־הגנוז שהאירו בתחילת הבריאה.

נמצא, שבימי חנוכה ישנה התעוררות מיוחדת ללימוד גמרא, שאדם זוכה להכניס את זה בעצמו היטב - **ללמוד בי"ת בכל יום!** וכך הוא מדליק בתוך הבית שלו את הנרות האלו, והבית מאיר! בין אם הוא לומד **ביום**, ובפרט אם הוא זוכה ללמוד **בלילה**; חכמינו הקדושים אומרים (עירובין יח:): **כל בית שנשמעין בו דברי תורה בלילה שוב אינו נחרב**; אשרי אדם שזוכה ללמוד בתוך הבית בלילה, ואפילו קצת!

ואפילו אברכים שלומדים בכולל וכו', **מתי שומעים ורואים בבית 'קול תורה'?...** אכן, יכול להיות שהוא מתמיד עצום, והוא לומד כל היום בהתמדה בכולל, אבל מאיפה האישה והילדים ידעו שהאבא והבעל לומד תורה?... הם מאמינים - 'אבא שלי לומד תורה'... 'בעלי הוא אברך שלומד בכולל... מה הוא לומד? אני לא יודעת... אני מאמינה שהוא לומד', והיא גם שמחה בזה, אבל למה לא תחלק עם האור שלך גם בבית?... זה לא אומר שצריכים לשבת ביחד עם האישה וללמוד איתה, אלא תשב באיזה מקום, ותוציא את חוברת הבי"ת, ותלמד משהו!

ואמרנו, שכדאי שיהיה בבית 'מתקן' מיוחד בשביל זה - על הקיר או על השולחן, וזה יהיה אחד מ"תכשיטי הבית"! הרי עפ"י רוב אוהבים דברים שמפארים את הבית, ובפרט האישה אוהבת את זה, לשים 'עציץ' של פרחים על השולחן כדי לפאר את הבית, וזה בסדר, אבל **בנוסף לזה** - שיהיה ג"כ **העציץ של הבי"ת... איזו יופי זה!** ובפרט שהכריכה של החוברות היא צבעונית - זה יפה... זה מרשים...

וכמובן, זה לא סתם יושב בתוך ה'מתקן' וצובר אבק... מדברים שזה מונח שם במהלך היום, ויש את הזמן שהאבא מוציא את זה ולומד... ובפרט אם מצרפים לזה גם את הילדים, וגם להם יש את שלהם [אולי בפורמט קטן, או פורמט גדול], **איזה אור נורא יש בבית הזה!** וזהו **"בית שנשמעים בו דברי תורה בלילה"!** וחכמינו הקדושים אומרים (סנהדרין כד.) על הפסוק (איכה ג, ו): **"בְּמַחֲשַׁכִּים הוֹשִׁיבַנִי" - זה תלמוד בבלי**; למה? כי אז זוכים להוציא את כל החושך!

וזה היה הניצחון של חנוכה, שהחשמונאים ניצחו את הטומאה, וגירשו את כל 'קליפת יָוָן' שרצו לעקור את הכל, ואמרו לעם ישראל: 'כתבו לכם על קרן השור אין לכם חלק באלקי

ישראל'; להוציא מעם את כל המסורה של "תורה שבע"פ", **ובחנוכה אנחנו מנצחים אותם!** ובעיקר בלימוד התורה - באמונת חכמים.

וזהו כל האור של חנוכה, שמתאספים ביחד, ובפרט בבית - **אדם צריך להיות בבית בימי חנוכה הקדושים**, וידליק את הנרות בבית יחד עם כל המשפחה, וישירו זמירות שירות ותשבחות; זה מה שנשאר לעם ישראל בכל הדורות!

שעל זה מובא בדברי הרמב"ן הקדוש (ריש פרשת בהעלותך), גבי אהרן הכהן, שנחלשה דעתו שהשבט שלו - שבט לוי - לא הקריבו קרבנות בחנוכת הנשיאים (במדבר רבה טו, ו), ואז הוא קיבל את הציווי של הדלקת המנורה, ואמר לו הקב"ה: **'שֶׁלְּךָ גָּדוֹל מִשֶּׁלָּהֶם, כִּי שֶׁלָּהֶם רַק בִּזְמַן שֶׁבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם, אֲבָל שֶׁלְּךָ קַיֶּמֶת לְעוֹלָם'**; כלומר: הם הקריבו את קרבנם רק באופן זמני, אבל **"שלך קיים לעולם"** - אתה מדליק את נרות המנורה!

שואל הרמב"ן הקדוש: הלא גם נרות אהרן היו רק בזמן שבית־המקדש היה קים, ומה המובן ב**"שלך קימת לעולם"**? אומר הרמב"ן הקדוש, שזה סובב והולך על נרות חנוכה שנשארו לעם ישראל לכל הדורות עד היום הזה, אפילו אחר החורבן, שממשיכים להדליק את הנרות, **ואז הבית מתקדש בקדושת בית המקדש, ואהדם הוא עכשיו כמו הכהן הגדול שמדליק את המנורה!**

זה מתחיל עכשיו ב**ערב־ראש־חודש כסליו**, שהוא **'יום־כיפור־קטן'**; והתחלנו לדבר ממה שאומר רבינו בתורה ז' הנ"ל, שכפי שאדם פועל אצל הקב"ה 'סלח נא', כן יש לו חנוכה. אז גם עכשיו, בערב־ראש־חודש כסליו, שזה נקרא **'יום־כיפור־קטן'**, פועלים את העניין הזה של **"סלח נא"**!

כי **ראש־חודש**, **וערב־ראש־חודש** - הוא זמן של כפרה, וכמו שאומרים בתפילת מוסף של ראש־חודש: **'רָאשֵׁי חֳדָשִׁים לְעַמְּךָ נָתַתָּ זְמַן כַּפָּרָה לְכָל תּוֹלְדוֹתָם'**; וכפי שמסביר רבינו, כי בראש־חודש גם הקב"ה מבקש כביכול סליחה וכפרה על שמיעט את הירח, ואומר: **'הָבִיאוּ עָלַי כַּפָּרָה'**; וזהו שכתוב בקרבן ראש־חודש (במדבר כח, טו): "וּשְׂעִיר עִזִּים אֶחָד **לְחַטָּאת לַה'**"; ואומרים חכמינו הקדושים (מובא שם ברש"י), שהקב"ה אומר כביכול: תביאו עלי קרבן חטאת על שמיעטתי את הירח, וכן: **"וַאֲשֶׁר הֻרְעֹתִי"** - שהקב"ה מתחרט כביכול שהוא ברא את היצר־הרע.

ובעניין זה מובא בדברי הרה"ק מרופשיץ זי"ע, שהוא מפרש את הפסוק **"וַיֶּעְתַּר יִצְחָק לַה'"**, אחד מהאפנים שהוא

מפרש זאת[7]: **'וַיֶּעָתֵר'** אותיות **'הֶרְעַתִּי'**; דהנה איתא בגמרא, שאחד מהדברים שהקב"ה כביכול מתחרט שהוא ברא זה היצר הרע [וכן כנ"ל, שהוא מיעט את הירח, וזה אותו ענין], ואכן הכוונה בבריאת היצר הרע היתה שנקבל שכר ע"י שנכבוש את היצר הרע, אבל 'למעשה' - זו לא עבודה קלה... לא כולם זוכים לנצח את המלחמה בשלמות... אז הקב"ה אומר, כביכול: 'אני מתחרט'; ולמדים את זה מהפסוק **וַאֲשֶׁר הֶרְעַתִּי**", כמו ש'עשיתי דבר רע' - שבראתי את היצר הרע.

אומר הרה"ק מרופשיץ זי"ע: "**וַיֶּעָתֶר** לוֹ ה'" - שזה מה שהקב"ה אמר ליצחק אבינו כשהוא התפלל לפניו: **'וַיֶּעָתֶר'** לשון של **'הֶרְעַתִּי'** - 'אני מבקש מחילה סליחה'... כי הנה הם היו חשוכי בנים במשך שנים, וזה צער גדול, אז הקב"ה מבקש כביכול מחילה וסליחה.

וזה קורה בכל ראש־חודש, שהקב"ה מבקש: **'הָבִיאוּ עָלַי כַּפָּרָה עַל שֶׁמִּעַטְתִּי אֶת הַיָּרֵחַ'**; ואומר רבינו, שעל־כן ראש־חודש הוא זמן של תשובה, **כי אם הקב"ה מבקש סליחה - בוודאי גם אני יכול לבקש סליחה...**

וזו ידיעה חשובה מאד בחיי האדם, שאדם ישתמש במילה הזאת - "סליחה"! שזה יהיה קיים אצלו בכל עת־מצוא! עשית משהו? אתה 'כן' צודק, 'לא' צודק, מה יקרה אם תוריד את הראש ותגיד סליחה?!... וזה דבר מצוי מאד בבית, שמוכרחים להשתמש עם המילה "סליחה" - הן הבעל והן האשה! לבקש סליחה!

וזה מה שאומר רבינו ז"ל: **'כפי שפועלים בקשת סלח נא, כן יש חנוכה'**; אתה רוצה לזכות לאור של חנוכה? אז תתפוס את הדבר של **'סלח נא'**! תהיה חזק בעניין של **'סלח נא'**! בכל פעם תבקש סליחה ומחילה! אפילו אם אתה חושב שאתה הצודק... **לְמָה הצדק הזה יביא אותך?! לשום מקום! זה רק יביא למריבות ומחלוקות, ולא שווה שום דבר...** אבל עם דיבור אחד של "**סְלַח נָא**" - פעלת את כל הישועות!

וזה מהלימודים הנפלאים של פרשת השבוע בקשר לימי כסליו והאור של חנוכה, שאפשר לנו מעכשיו שיתקייפ "**וַיֵּרָא יְיָ כִּי סָר לִרְאוֹת**" - לסור ממקומנו, ולהכין את עצמנו לימי חנוכה הקדושים, והקב"ה יעזור שנזכה באמת שֶׁיֵּצֵא לאור **הקונטרס על חודש כסליו**, המלא בדברי חיזוק, וכך נוכל להתחזק

ז. וכפי שאמרנו לעיל, שעל הפסוק הזה יש הרבה פירושים בספרי הצדיקים, וגם אצל הרה"ק מראפשיץ יש אריכות גדולה של רמזים ולימודים מן הפסוק הזה, ויכול להיות שמכל הספר הקדוש שלו - הפסוק הזה מפורש בהכי הרבה אפנים.

מאד, ולהתקרב מהמקום שלנו **'לְשָׁם'** - להתקרב להקב"ה, **ולגלות את זה לכל באי עולם!**

כל האור של חנוכה זה להדליק דייקא על יד הַפֶּתַח, מדוע? אומר רבינו (ליקו"מ ח"א סי' יא): **כדי להאיר את זה לכולם בחוץ!** אמנם אתה נמצא בתוך הבית, וגם לומר **בי"ת** - זה טוב מאד, **אבל תוציא את זה על יד הדלת!** שזו מצות ההדלקה - להדליק את המנורה על יד הפתח, כדי שכולם יראו: **'הנה, בבית הזה מאיר האור של השכינה! בתוך הבית הזה לומדים את הבי"ת, ומפיצים את זה בכל העולם'** - מלמדים את לימודי הצדיקים לכולם, ושולחים את זה בין כל נשמות ישראל, וזה נקרא **'לְהַדְלִיק עַל פֶּתַח בֵּיתוֹ מִבַּחוּץ'**, שיתקיים (משלי ה, טז) "יָפוּצוּ מַעְיְנֹתֶיךָ חוּצָה" - לקרב את כולם שנמצאים בחוץ!

ועד מתי זמן ההדלקה? **'עַד שֶׁתִּכְלֶה רֶגֶל מִן הַשּׁוּק'** - עד שיכלו כל **'הרגל'**, שהם כל הקליפות, כל המחלוקת וכל הולכי רכיל ורגל, שיכלו הטומאות לגמרי, וכולם יכירו וידעו **"כִּי לַה' הַמְּלוּכָה וּמוֹשֵׁל בַּגּוֹיִם"**, ותתגלה שכינת עוזו יתברך לכל העולם כולו במהרה בימנו, ויבוא משיח צדקנו ויהיה הגאולה השלימה!

לעילוי נשמת ר' שלמה חנוך
בן ר' ישראל משה ז"ל

לעילוי נשמת הבה"ח נחמן מאיר
בן ר' יהודה אריה ז"ל

breslev.shely@gmail.com